

The book cover features a collage of images. At the top left is a portrait of a man with dark hair. To his right is a statue of a religious figure, possibly a saint, with a beard and a halo, holding a staff. The background is a warm-toned photograph of a stone building with an arched doorway. At the bottom, there is a dark, wavy, textured area.

Η Δημητσάνα των Περιηγητών

2006

Με τις ευχές του Δ.Σ. της Αδελφότητας Δημητσανιτών
ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Αγ. Κωνσταντίνου 57, Τ.Κ. 104 37 Αθήνα, Τηλ.: 210 5226403, Fax: 210 5226911

Λεχαία Γόρτυνα

Εδώ υπάρχει ναός του Ασκληπιού από πεντελικό μάρμαρο, με αγένειο άγαλμα του θεού καθώς και άγαλμα της Υγείας, έργα του Σκόπα ...

Παυσανίας, Ελλάδος Περιήγησις, μετάφραση Βασιλή Κιμούλη, στο τεύχος Ε-Ιστορικά, αρ. 249, 19 Αυγ. 2004, σ. 14

Ο Παυσανίας (110-180 μ.Χ.) γεννήθηκε σε περιοχή κοντά στο όρος Σάπυλο της μικρασιατικής Λυδίας. Από τα ταξίδια του στον ελλαδικό χώρο και τις λεπτομερείς περιγραφές του, μετέδωσε πληρέστατη εικόνα των τόπων, της κοινωνίας και των μνημείων της αρχαιότητας.

Ιανουάριος

Δ	2	9	16	23	30
Τ	3	10	17	24	31
Τ	4	11	18	25	
Π	5	12	19	26	
Π	6	13	20	27	
Σ	7	14	21	28	
Κ	1	8	15	22	29

Ναός Ασκληπιού

Ναός του Ασκληπιού και κατεστραμμένα υπολείμματα που καλούνται Μάρμαρα. Τα λείψανα του ναού του Ασκληπιού αποτελούνται κυρίως από ένα επίπεδο μήκους 90 ποδών επί 45. Υπάρχει ένας δεύτερος ναός, κάποτε αφιερωμένος στον Απόλλωνα, ανάμεσα στα λείψανα. Τα τείχη (του πολυγωνικού κτιρίου) και η πύλη του οικισμού διατηρούνται. Ήταν μικρός, αλλά σε στέρεη θέση σε ένα άνυδρο βραχώδες βουνό πάνω από ένα τεράστιο φαράγγι.

William Gell, *Itinerary of the Morea*, Λονδίνο 1817, σ. 105

Ο Άγγλος sir William Gell κλασικός αρχαιολόγος και τοπογράφος δημοσίευσε εκτεταμένο οδοιπορικό του προεπαναστατικού πριγκιπάτου. Τα κείμενά του διακρίνονται για τις λεπτομέρειες καταγραφές των τοπίων. Τα βήματά του τον οδήγησαν στην Τροία, για την οποία έγραψε μια θαυμάσια εργασία.

Φεβρουάριος

Δ		6	13	20	27
Τ		7	14	21	28
Τ	1	8	15	22	
Π	2	9	16	23	
Π	3	10	17	24	
Σ	4	11	18	25	
Κ	5	12	19	26	

Λούσιος

Τη Γόρτυνα διασχίζει ένας ποταμός: όσοι κατοικούν κοντά στις πηγές του τον ονομάζουν Λούσιο καθώς εκεί λούστηκε ο Δίας. Όσοι διαμένουν μακρύτερα τον αποκαλούν Γορτύνιο από το ομώνυμο χωριό. Αυτός ο Γορτύνιος έχει το ψυχρότερο νερό απ' όλους τους ποταμούς, ακόμη και το καλοκαίρι ...

Παυσανίας, Ελλάδος Περιήγησις, μετάφραση Βασιλή Κιμούλη, στο τεύχος Ε-Ιε α, σελ. 249, 19 Αυγ. 2004, σ. 14.

Μάρτιος

Δ		6	13	20	27
Τ		7	14	21	28
Τ	1	8	15	22	29
Π	2	9	16	23	30
Π	3	10	17	24	31
Σ	4	11	18	25	
Κ	5	12	19	26	

ΕΥΣΤΑΤΕΝ Η

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΥ ΑΓΙΟΠΙΣΤΗΣ
ΝΕΑ

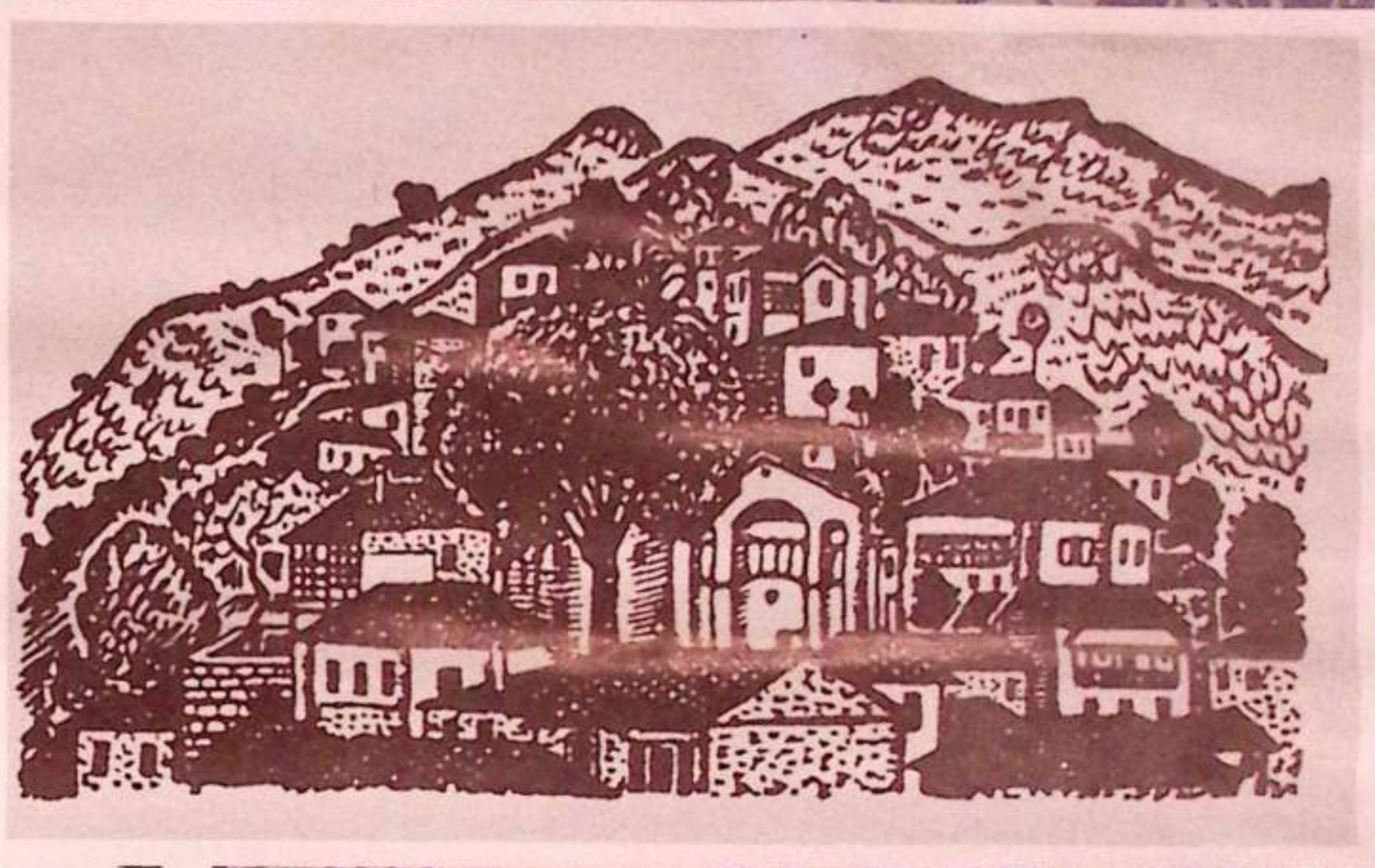
Βιβλιοθήκη

Από την Καρύταινα 4 ώρες για Δημητσάνα. Δημητσάνα, μια μεγάλη πόλη, με την πιο αναπτυγμένη Σχολή στο Μωριά, με μια βιβλιοθήκη που περιλαμβάνει μερικές παλαιές εκδόσεις των Κλασικών. Στη Δημητσάνα υπάρχει ένα Παλαιόκαστρο.

William Gell, Itinerary of the Morea, 1817, σ. 89

Απρίλιος

Δ		3	10	17	24
Τ		4	11	18	25
Τ		5	12	19	26
Π		6	13	20	27
Π		7	14	21	28
Σ	1	8	15	22	29
Κ	2	9	16	23	30

Ἄνθρωποι - Τοπίο

Ούλα τα πάντα κλίνουν στα σκούρα χρώματα, οι μπογιές που 'ναι βαμμένα τα σπίτια, τα ρούχα που φοράνε οι άνθρωποι, λογής-λογής ζωντανά, η γης στα βουνά και στα χωράφια. Οι άνθρωποι συνηθίζουν να φοράνε σκούρα πουτοίρια, κάπες κουκουλάτες, καλπάκια μαύρα, μα κι όσοι είναι φουστανελλάδες φοράνε μαύρα τουζ-λούκια και μαύρες καπότες. Πολλοί από δαύτους αφήνουνε και γενεάδα. Στο πρόσωπο είναι ήμεροι και γλυκομίλητοι, στοχαστικοί στα φερσίματά τους. Γι' αυτό τούτος ο τόπος έβγαλε ανθρώπους π' αγαπούσανε τη σπουδή και τα βιβλία, και που 'χανε ιδέες βγενικές...

Φώτης Κόντογλου, Ταξείδια, α' έκδοση 1928, δ' έκδ., Αστήρ-Παπαδημητρίου, Αθήνα 1992, σ. 91

Ο Φώτης Κόντογλου (1895-1965) ήταν μικρασιατικής ζωγράφος, αγιογράφος και λογοτέχνης που εμπνεύστηκε από τη λαϊκή παράδοση. Πολυσχιδής προσωπικότητα με ελληνο-κεντρικά στοιχεία συνέβαλε τα μέγιστα στη σύγχρονη μορφή του ελληνικού πολιτισμού.

Μάιος

Δ	1	8	15	22	29
Τ	2	9	16	23	30
Τ	3	10	17	24	31
Π	4	11	18	25	
Π	5	12	19	26	
Σ	6	13	20	27	
Κ	7	14	21	28	

Κάτοικοι

Πενιχρά εις σίτον, πτωχή εις αμπέλους, πνευστάτη εις ελαίας, ενδεστάτη εις άλλα είδη ... κορυφή ως τόπος, κορυφή ως κοινωνία». «Πάντων Πελοποννησίων φιλοπονώτεροι Αρκάδες. Πάντων Αρκάδων δραστηριώτεροι Γορτύνιοι».

Εμμανουήλ Ρέπουλης, «Οι Γορτύνιοι» στο Τάκης Κανδηλώρος, Αρκαδική Επετηρίς, Αθήνα 1903, σ. 30

Ο Εμμανουήλ Ρέπουλης (1863-1924) ήταν δικηγόρος, δημοσιογράφος και πολιτικός. Αρθρογράφησε σε εφημερίδες της Αθήνας, ήταν από τους σημαντικότερους ρήτορες της Βουλής. Υποστήριξε το κίνημα στο Γουδί (1909) και έγινε υπουργός του Βενιζέλου.

Ιούνιος

Δ		5	12	19	26
Τ		6	13	20	27
Τ		7	14	21	28
Π	1	8	15	22	29
Π	2	9	16	23	30
Σ	3	10	17	24	
Κ	4	11	18	25	

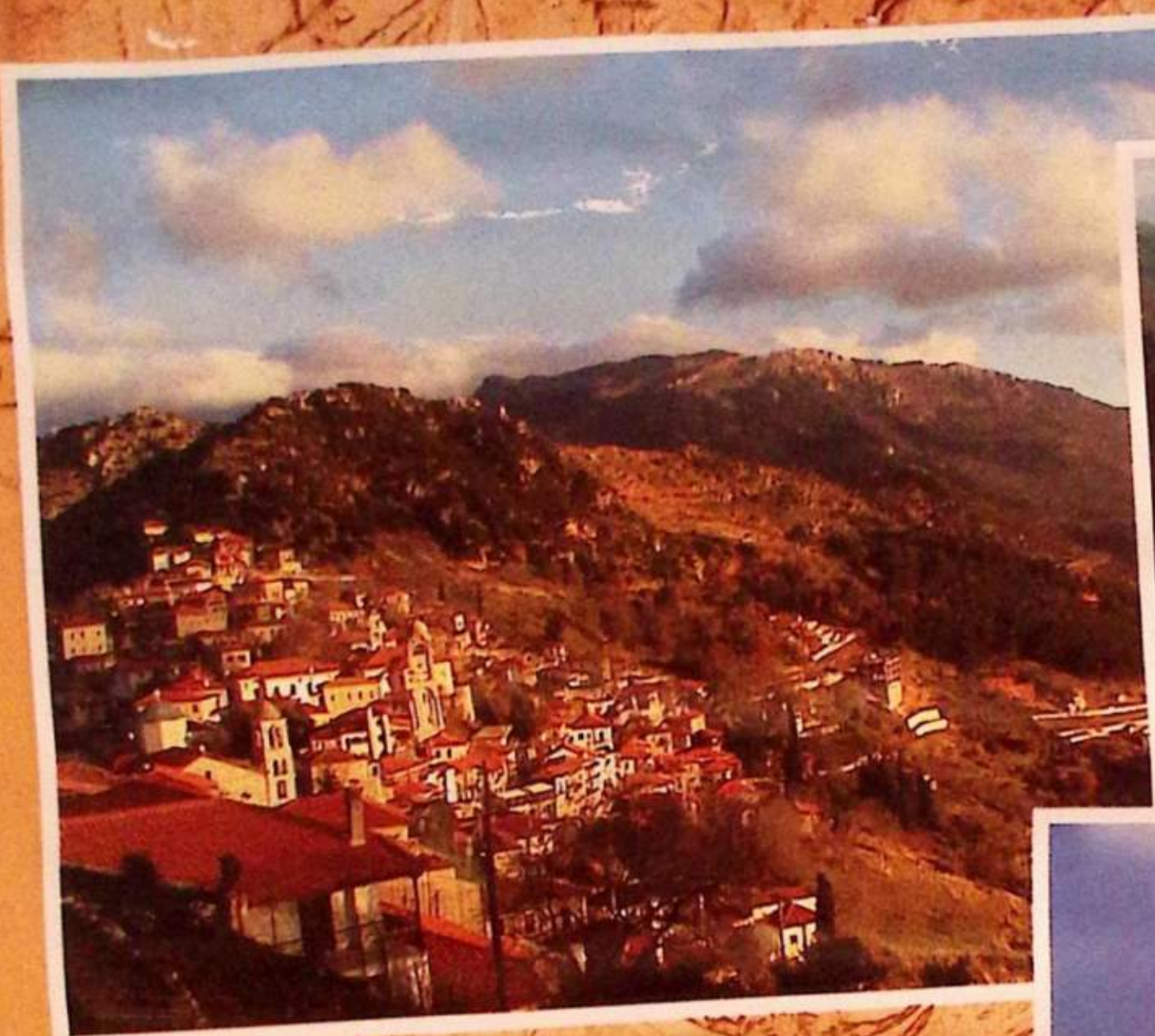
Κάστρο

Στην κορφή, που δεν είναι απόγκρεμνη, βρίσκονται ακόμα κάμποσες μεγάλες γωνιασμένες πέτρες από φρούριο αρχαίο ελληνικό. Απάνου σε τούτα τα θεμέλια είχανε χτίσει υστερώτερα στα φράγκικα χρόνια άλλο κάστρο, μα σήμερα δεν φαίνεται πλιά ολότελα, επειδής πήρανε τις πέτρες και χτίσανε σπίτια.

Φώτης Κόντογλου, Ταξείδια, α' έκδοση 1928, δ' έκδ.,
Λογοτεχνική Επιμελητική Επιτροπή, Αθήνα 1992, σ. 92

Ιούλιος

Δ		3	10	17	24	31
Τ		4	11	18	25	
Τ		5	12	19	26	
Π		6	13	20	27	
Π		7	14	21	28	
Σ	1	8	15	22	29	
Κ	2	9	16	23	30	

Αύρα στην πόλη

Τ'αγέρι της Δημητσάνας δε βρίσκεται στο ντουινιά, για τούτο κι οι άνθρωποι έχουν καλό κέφι. Το καλοκαίρι είναι δροσερό κι αλαφρύ δίχως κουνούπια κι άλλα ζουζουλα της ζέστης, επειδής ο μπάτης έρχεται απ' τα βουνά ίσ' από τη θάλασσα και ξεμπουκάρει φρέσκος απάνου στο χωριό, π' ανασταίνεται ο άνθρωπος.

Φώτης Κόντογλου, Ταξίδια, α' έκδοση 1928, δ' έκδ.,
Ασκήσιον Γεωλαοδημητρίου, Αθήνα 1992, σ. 93

Αύγουστος

Δ		7	14	21	28
Τ	1	8	15	22	29
Τ	2	9	16	23	30
Π	3	10	17	24	31
Π	4	11	18	25	
Σ	5	12	19	26	
Κ	6	13	20	27	

Το νερό πηγή ζωής

Ένα γύρω το μάτι βλέπει ένα πανόραμα. Κατά τη νοτιά χαμηλώνουν τα βουνά και πάνε σβήνοντας ίσα με τη Μάνη. Στη μέση απλώνει ο κάμπος της Καρύταινας με το ισκερό κάστρο της. Από κει κάτω ίσαμε τη Δημητσάνα ξεχωρίζει η βαθιά ρεματιά ενός ποταμού που λέγεται αρχαία Λούσιος. Παραδώθε είναι μια μικρή ράχη μ' ένα μυτερό βράχο, το λεγόμενο Ψηλό Κοτρώνι. Σιμώτερα, μ' άλλα λόγια σ' ένα ταχυίτρο απόσταση απ' το χωριό, βρίσκονται στην αράδα οι μύλοι που φτιάνουνε τη μπαρούτη, απάνω σ' ένα μικρό ρέμα με δροσερό νερό. Ούλη τούτη η έχταση είναι σκεπασμένη μ' αμπέλια και μοναχά οι λινοί ασπρίζουνε μέσα στην πρασινάδα, λες κι είναι γρημολιχίσια.

Φώτης Κόντογλου, Ταξίδια, α' έκδοση 1928, δ' έκδ., Αστήρ-Παπαδημητρίου, Αθήνα 1992, σ. 93

Σεπτέμβριος

Δ		4	11	18	25
Τ		5	12	19	26
Τ		6	13	20	27
Π		7	14	21	28
Π	1	8	15	22	29
Σ	2	9	16	23	30
Κ	3	10	17	24	

Η Σχολή

Το απόγευμα επισκέφθηκα τη Σχολή της Δημητσάνας, την πιο φημισμένη του Μωριά, και η οποία πιθανά υπήρχε πριν την τουρκική κατάκτηση. Βρήκα το δάσκαλο, ή διευθυντή στη βιβλιοθήκη, που περιλαμβάνει μερικές πολύτιμες εκδόσεις των κλασικών, πολλά του Άλδου [Μανούτιου], και πολλά θεολογικά έργα, αλλά όχι χειρόγραφα. Σήμερα η σχολή έχει λίγους μαθητές, κι εκείνοι που διδάσκονται αρχαία ελληνικά διαβάζουν πολύ λιγότερο τα κείμενα των Πατέρων της Ορθοδοξίας και το Λουκιανό, το οποίο γενικά είναι το πρώτο εγχειρίδιο που τους παραδίδει ο δάσκαλος.

W.M. Leake, *Travels in the Morea*, II, Άμστερνταμ 1968, σ. 63-64

Ο William Martin Leake (1777-1860) ήταν βρετανός ταξιδιγράφος. Οι περιγραφές του αναφέρονται στην ανάδειξη του αρχαιοελληνικού κόσμου, αλλά δεν παραλείπει να δίνει πληροφορίες για την κατάσταση του Ελληνισμού την εποχή που επισκέφθηκε τη χώρα.

Οκτώβριος

Δ	2	9	16	23	30
Τ	3	10	17	24	31
Τ	4	11	18	25	
Π	5	12	19	26	
Π	6	13	20	27	
Σ	7	14	21	28	
Κ	1	8	15	22	29

Φιλόμουσοι Δημητσάνιτες

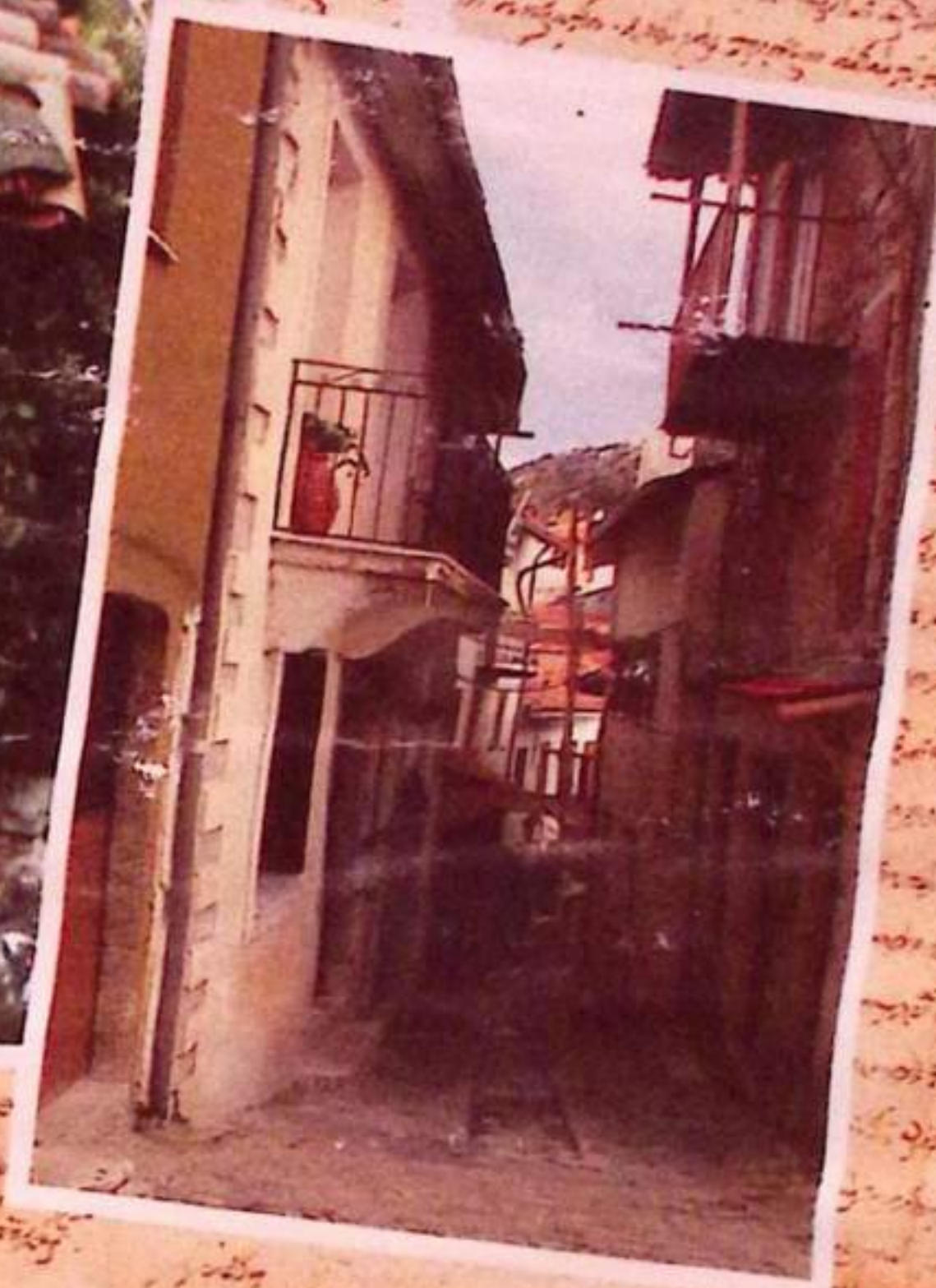
Εισ την δυτικήν όχθην του Ερυμάνθου εισί τα κυκλώπεια τείχη της Γόρ-
 τυνος πόλεως και του ναού του Ασκληπιού, ταύτην θεωρήσαντες διέβη-
 μεν την Ζάτουναν και ούτως ήλθομεν εις την Ψωφίδα τανύν Δημιτσάναν με
 κατοίκους 1000. Αύτη η πόλις είναι καλώς κατοικημένη εις λόφον τινά κτισμέ-
 νη με φιλομούσους Έλληνας και με σχολεία διάφορα.

Βιογραφία και περιήγησις Διονυσίου Πύρρου του Θεσσαλού, Θεσσαλονίκη, χ.χ., σ. 83

Ο Διονύσιος Πύρρος (1777-1853) καταγόταν από την Καστανιά των Τρικά-
 λων. Ήπηρξε μοναχός και ιεροδιδάσκαλος και άφησε πλούσιο συγγραφικό έρ-
 γο. Ταξίδεψε στον ελλαδικό χώρο το 1818.

Νοέμβριος

Δ		6	13	20	27
Τ		7	14	21	28
Τ	1	8	15	22	29
Π	2	9	16	23	30
Π	3	10	17	24	
Σ	4	11	18	25	
Κ	5	12	19	26	

Πόλη και χαρακτήρες

Η Δημητσάνα είναι δροσερή, υγιεινή και εντυπωσιακά όμορφη. Προς τα νότια προσφέρει μια θέα του δυτικού μέρους της πεδιάδας της Μεγαλόπολης και των βουνών πίσω από το Λεοντάρι. Με πληροφόρησαν ότι ο ποταμός που περικυκλώνει το βράχο είναι μόλις ένας χείμαρρος, που ξηραίνεται το καλοκαίρι... Η θέση του τόπου, τα καλυτερέγμια, ή μάλλον τα στενά περάσματα ανάμεσα στα σπίτια ... ο κόσμος εδώ είναι φιλήσυχος και πολιτισμένος. Οι ιδιοκτήτες της γης είναι όλοι τους Έλληνες. Στην πόλη ζουν 300 οικογένειες, όλες ελληνικές.

W.M. Leake, *Travels in the Morea*, II, Άμστερνταμ 1968, σ. 63-64

Δεκέμβριος

Δ		4	11	18	25
Τ		5	12	19	26
Τ		6	13	20	27
Π		7	14	21	28
Π	1	8	15	22	29
Σ	2	9	16	23	30
Κ	3	10	17	24	31